

С. Мұқанов атындағы
облыстық әмбебап ғылыми кітапхана
Инновациялық – әдістемелік бөлім

Магия успеха

ИЛИ

Школа профессионального роста

Многоуровневая программа непрерывного библиотечного образования
на 2011-2013 гг.

Г. Петропавловск, 2010 г.

Бағдарлама паспорты

Бағдарлама атауы	“Табыс сыйқыры немесе кәсіби өсу мектебі” авторлық бағдарламасы
Өзірлеуге негіз болды:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Көпшілік кітапханалар қызметін дамыту бойынша ИФЛА/ ЮНЕСКО жетекшілігі ▪ Көпшілік кітапхана қызметінің моделді стандарты ▪ «Мәдениет туралы» :Қазақстан Республикасының 26.12.2006 ж. №207 заңы ▪ Қазақстан Республикасы Президентінің Қазақстан халқына 2012 жылдың 27 қаңтарындағы “Әлеуметтік – экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» Жолдауы ▪ Солтүстік Қазақстан облысы кітапханалық ісінің 2015 жылға дейінгі даму тұжырымдамасы ▪ Қазақстан Республикасы кітапханалық мекемелерінің қызметі туралы 08.05..2002 ж, №118 Ережесі. ▪ 2008-2010 жж. арналған Солтүстік Қазақстан облысының кітапханаларын жаңғырту Бағдарламасы ▪ “С.Мұқанов атындағы Солтүстік Қазақстан әмбебап ғылыми кітапханасы” ММ жарғысы
Бағдарламаны әзірлеуші	С.Мұқанов атындағы Солтүстік Қазақстан әмбебап ғылыми кітапхана
Бағдарлама мақсаты:	<ul style="list-style-type: none"> - Кітапханалардың әсерлі жұмысын қамтамасыз ету үшін және олардың қазіргі заманғы экономикалық жағдайда динамикалық дамуы үшін облыс пен қаланың кітапхана қызметкерлеріне білімін, еңбек өтілін, лауазымын есепке ала отырып, үздіксіз білім беру сатысын құру; - Дәстүрлі және инновациялық технологияларды қолдана отырып, бағдарламаны тыңдаушыларды бүгінгі және ертеңгі күнгі жұмыс талаптарына сай кәсіби білім мен біліктілікке үйрету; - Кәсіби қызметіндегі шығармашылық қарымын жүзеге асыра алуы үшін әр кітапханашыға жайлы режим жасау; - Шығармашылық ойлай алатын, дербес, кәсіби жаңашыл кітапханашыны тәрбиелеу. -
Бағдарлама міндеттері	<p>Стратегиялық: Кітапхана қызметкерлерінің білімі мен біліктілігін қоғамның қазіргі заманғы кітапханаға қоятын талаптарына сай сәйкестендіру</p> <p>Зерттеушілік: Өткізілген шаралардың әсерін бағалау, сауалнама және арнайы тестілеу жүргізу арқылы оқу бағдарламасының оқытылып жатқан әр санаттағы қызметкерлерге тигізер пайдасын анықтау.</p> <p>Әдістемелік: Бағдарламаның оқу жоспарын әзірлеу, оқушылардың әр санаты үшін оқытудың оңтайлы әдістері мен түрлерін</p>

	<p>таңдап алу; Біліктілікті жоғарылату және оқудың өздігінен білім алу түріне көмекке әдістемелік құралдар қорын және кітапхана қызметінің барлық бағыттары бойынша ұсынымдар қалыптастыру, с.і. электронды түрде және AV-тасығыштарда; Тұрғындарға кітапханалық қызмет көрсетудің алғы түрлері мен әдістерін тауып, зерттеу және алға тарту. Ұйымдастыру бағытында: Бағдарламаның оқытушыларын таңдау, оқудың техниклық жабдықталу мәселелерін және басқа қосымша мәселелерді шешу; Бағдарлама деңгейлері бойынша оқушы топтарды толықтыру және келім санын бақылау; Оқыту және біліктілікті көтеру сұрақтары бойынша есеп және құжаттама жүргізу.</p>
Іске асыру әдістері мен бағдарламаға қатысушылар	С.Мұқанов атындағы ОӘҒК жанында облыстың аудандық және селолық кітапханаларының және ОӘҒК кітапхана қызметкерлерін оқыту базасын құру.
Бағдарламаны жүзеге асыру мерзімі	2011-2013 жылдар
Бағдарламаны қаржыландыру	Бағдарламаны қаржыландыру 2011-2013 жж. арналған Солтүстік Қазақстан облысы кітапханаларын жаңғырту Бағдарламасының шеңберінде бөлінетін қаражатпен жүзеге асырылады.
Күтілетін нәтижелер	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Облыста толық үздіксіз кітапханалық білім беру инфрақұрылымын құру ▪ Қазақстандық кітапханалық ортаға кітапханалық инноватиканы шұғыл трансляциялау ▪ Кітапхана қызметкерлерінің кәсіби деңгейінің жоғарылауы ▪ Кітапханалық мамандық беделінің өсуі ▪ Облыс кітапханаларын жаңғырту, оларды адамудың жаңа сатысына көтерілуі ▪ С.Мұқанов атындағы ОӘҒК элеуметтік мәдени институт және ұйымдастырушы-әдістемелік орталық ретінде қоғамдық мәртебесінің және маңызының жоғарылауы

Бағдарламаның негізі

Еліміздің қоғамдық-саяси, экономикалық және мәдени өміріндегі түбірлі өзгерістер кітапханалар алдында жаңа мақсаттар мен міндеттер қояды.

Қазіргі заманғы кітапханалардың дамуы көптеген құрамдас бөліктерден құралады – қаржыландыру деңгейінен, техникалық қамсыздануынан, ұжымның шығармашылық және кәсіби қарымынан.

Көптеген мамандар қоғамда болып жатқан өзгерістердегі жаңа жағдайларда бейімделуге тәжірибеші-кітапханашыларда білім мен біліктіліктің жоқтығын мойындайды. Осыған байланысты мамандар кітапхана қызметкерлерінің біліктілігін көтеру бойынша шаралардың жаңа түрлерін іздестіру қажеттігін жақсы түсінеді.

Шынайы кітапханаға айналу мен желінің виртуалды ресурстарына айналу таңдауы тұрған жағдайда кітапхана бұрынғы мызғымас принциптерін қайта қарастыра отырып өзгеруі қажет. Жаңа ақпараттық ортаның технологиялық реалийлері кітапхана жұмысының түбегейлі өзгерісіне алып келеді. Технологиялық парадигманың ауысуы кітапхананың көптеген ішкі үрдістерін түбегейлі түрлендіреді, кадрлық ресурстар қайта бөлінеді, кітапхана мамандығының мазмұны өзгереді және т.с.

Бүгінде қызметкерлердің кәсіби біліктілігін көтеру үрдісін жаңғырту қажеттігі мәселесі туындап отыр.

Облыстық деңгейде толық, тұрақты қызметкерлердің барлық санатының біліктілігін жоғарылату жүйесінің бар болуы, жалпы Солтүстік Қазақстан облысы тұрғындарына кітапханалық қызмет көрсетуге оңтайлы әсерін береді.

Облыстық кітапханалардың кадрлық жағдайын сараптау кітапханашылардың 9,5 % жоғары кітапханалық, 20% жоғарысы арнайы орта білімді маман екендігін көрсетеді.

Олардың ішінде қызметкерлердің 22,5 % еңбек өтілі 25 жылдан асады. Әрбір қызметкердің төртіншісі – педагогикалық, техникалық білімді мамандар. Бұл қызметкерлердің жұмыс тәжірибесі бар болғанмен, кәсіби білімі мен арнайы біліктілігі жоқ. Дегенмен, жоғары білімі бар кітапхана қызметкерлерінің 13 % гуманитарлық пәндердің педагогтары.

Оқу мекемелерін аяқтап кітапханаға келген жас мамандар оқырмандармен қарым-қатынас кезінде және оларға ақпараттық қызмет көрсету кезінде, өз қызметін дамыту жолдарын анықтау кезінде қиындыққа тап болады.

Кадрларды дайындау ақшалай шығынды және уақытты көп қажет етеді, дегенмен осының бәрі кітапханалардың нақты деңгейінің болуымен және сапалы дамуымен жабылады.

Кітапхананың нәтижелі жұмысының маңызды факторы, оның қызметкерлерінің кәсібилігі, құрамының сапалы іріктелуі. С.Мұқанов атындағы ОӘҒК 70 адам қызмет атқарады, оның ішінде кітапхана қызметкерлері – 52 адам. Кітапхана қызметкерлерінің білім деңгейі жеткілікті жоғары:

- ❖ Жоғары білімді – 35 адам (67 %);
- ❖ С.і. жоғары кітапханалық – 12 адам. (31 % жоғары білімді қызметкерлер санынан);
- ❖ Арнайы орта білімді – 17 адам (33 %);
- ❖ С.і. орта арнайы кітапханаылық – 9 адам (53 % орта арнайы білімді қызметкерлер санынан)

Жоғары білімді қызметкерлердің көбісі жоғары педагогикалық білімнің мамандары. 2006 жылмен салыстырғанда жоғары білімді қызметкерлердің саны 5% жоғарылады. 2007 жылы үш қызметкер жоғары оқу орындарын бітірді, олардың біреуі – екінші жоғары білім алды. 4 адам сырттай оқиды – біреуі орта арнайы оқу мекемесінде, үшеуі – жоғары оқу орнында.

Бағдарлама мақсаты:

- Облыс және қала кітапханалары қызметкерлеріне білімін, еңбек өтілін және қызмет орнын есепке ала отырып кітапханалар жұмысының белсенділігін қамтамасыз ету үшін және қазіргі заманғы экономикалық жағдайда қарқынды дамуы үшін үздіксіз білім беру сатысын құру;
- Бағдарламаны тыңдаушыларды дәстүрлі және инновациялық технологияларды қолдана отырып, бүгінгі және ертеңгі жұмыс талаптарына сай кәсіби білім мен біліктілікке үйрету;
- Әрбір кітапханашыға өзінің шығармашылық қарымы мен кәсіби қызметін жүзеге асыра алуы үшін қолайлы режим жасау;
- Шығармашылық ойы ұшқыр, дербес, кәсіби жаңашыл кітапханашыны тәрбиелеу.

Бағдарлама міндеттері:

Стратегиялық:

Кітапхана ұжымының білімі мен біліктілігін қоғамның қазіргі заманғы кітапханаға қоятын талаптарына сәйкестендіру.

Зерттеушілік:

Өткізілген сабақтардың тиімділігін бағалау, оқу бағдарламасының оқытын қызметкерлердің әрбір санатына пайдасын сауалнама және арнайы тестілеу арқылы анықтау.

Әдістемелік:

Бағдарламаның оқу жоспарын әзірлеу, білім берудің оңтайлы әдістері мен түрлерін іріктеу және оқушылардың әрқайсысына сай келуін қадағалау;

Кітапхана қызметінің барлық бағыттары бойынша әдістемелік құралдар мен ұсынымдар қорларын біліктілігін көтеру мен дербестігі үшін құру, сондай-ақ оларды электронды түрде және AV-тасығыштарда дайындау;

Тұрғындарға кітапханалық қызмет көрсетудің алғы формалары мен түрлерін анықтап, зерттеу және алға жылжыту.

Ұйымдастырушылық:

Бағдарлама оқытушыларын таңдау, оқуды техникалық қамтамасыз ету және басқа да қосымша сұрақтарды шешу;

Бағдарлама деңгейлері бойынша оқушы топтарды толықтыру және олардың келімін қадағалау;

Білім беру және біліктілікті көтеру мәселелері бойынша есеп және құжаттама жүргізу.

Бағдарламаның жетістікке жетуіне әсер ететін факторлар:

- Білім берудің жіктелуі және даралануы;
- Білім берудің үйлесімділігі, топтамалы болуы, жүйелілігі;
- Білім беру әдістері мен түрлерінің реттілігі, жүйелілігі және вариациялы болуы;
- Қойылатын талаптың бірыңғай болуы, білім берудегі сабақтастық;
- Білім берудің кітапханадағы жұмыс тәжірибесімен байланысы;
- Кітапханашылардың оқуға деген когнитивті дайындығы;
- Оқу барысында кітапханашылардың саналы, белсенді, шығармашылық ынтымақтамамен қарауы;
- Бағдарламаны орындау барысында үнемі оқу үрдісін түзету.

Солтүстік Қазақстан облысы кітапханаларының қызметкерлеріне үздіксіз кітапханалық білім беру ҮЛГІСІ

С.Мұқанов атындағы ОӘФК инновациялық-әдістемелік бөліміндегі бағдарламаны ойдағыдай жүзеге асыру үшін “Кәсіпқой” кітапханалық білім беру Орталығын құру жоспарлануда. Орталықтың жұмысы 4 бағытқа негізделеді:

- Ғылыми-зерттеу қызметі
- Әдістемелік қызметті автоматтандыру
- Кәсіби дамушы ортаны қалыптастыру
- Әлеуметтік технологияларды қолдану

Берілген бағдарламаның мекен-жайлық бағыты білім берудің екі деңгейін қарастырады: аудандық деңгей және қалалық деңгей.

Базистік блок әрбір деңгейде мамандандырылған кәсіби оқу бірлестіктерінің қызметі үшін қолайлы жағдай жасайды: “Шеберлікке жету” библиокласы, “Дарын” шығармашылық мектебі, “Көшбасшы” жетекшілер мектебі.

1. Ғылыми-зерттеу қызметі

- 1.1. Әлемдік қауымдастық жинақтаған, кітапханашыларға үздіксіз білім беру бойынша кәсіби маңызы бар жетістіктерді тереңдете зерттеу және қолдану
- 1.2. Облыстық кітапханалардың кадрлық құрамының мониторингін жүзеге асыру.
- 1.3. Кәсіби білім алуда жүрдек-сауалдама, сауалнама жүргізу, әлеуметтік зерттеу арқылы мамандардың қажеттіктерін зерттеу
- 1.4. Оқу үрдісінің әдісіне инновациялық компоненттерді енгізу мақсатында әдістемелік жобаларды, бағдарламаларды, үлгілерді және т.б. жасау.

Ғылыми – зерттеу қызметі облыста үздіксіз кітапханалық білім берудің жаңа саясатын қалыптастыруға және мамандардың болашаққа қажет біліктілігін жоғарылату стратегиясын әзірлеуге көмектеседі.

2. Әдістемелік қызметті автоматтандыру

- 2.1. Облыс кітапханаларына іскер электронды досьені жетілдіру: кітапханалардың жан-жақты мінездемесі, кітапхана қызметкерлерінің кадрлық құрамы жөнінде мәлімет, олардың біліктілігі мен кәсіби өсуін жоғарылату (2011-2013 жж).
- 2.2. Жаңа идеялардың, бағдарламалардың және жобалардың автоматтандырылған банкін құру және қолдану: аймақтық, республикалық және халықаралық инновациялық тәжірибе (2011 ж).
- 2.3. “Кітапханалық істегі жаңартпалар” CD-ROM құру (2012 ж).
- 2.4. С.Мұқанов атындағы ОӘФК сайтында кітапхана қызметкерлеріне үздіксіз білім беру үрдісін бейнелейтін жаңа Web-бет әзірлеу және құру (2012 ж).
- 2.5. Кітапхана амандарын дистанциялық оқыту (2013 ж.)

Компьютерлік технологияларды әдістемелік қызметке енгізу, кітапхана мамандарының кітапхана консорциумының деректер базасына, ресейлік және әлемдік ақпараттық-әдістемелік ресурстарға қол жеткізе алуын қамтамасыз ету, ол кітапханашыларға жедел консультативтік және практикалық көмек беруге, білім беру үрдісінің сапасын жақсартуға мүмкіндік береді.

3. Кәсіби дамушы ортаның қалыптасуы

- 3.1. С.Мұқанов атындағы ОӘФК әдістемелік қызметін үздік ағымды және профильді әдебиеттің жалғасушы басылымдарымен дәстүрлі және электронды түрде қамтамасыз ету (2011-2013 жж).
- 3.2. Қосымша кітапханалық білім берудің қазіргі заманғы бағдарламаларын алу (барлық кезең)
- 3.3. Білім беру сипатты кітапханалық өнім жасау және басып шығару: кітапхана жұмысына көмекші құралдар, ақпараттық-талдау материалдары, сценарий материалдарының жинағы (барлық кезең)

3.4.Отандық және шетелдік әріптестермен тәжірибе алмасу арқылы инновациялық-әдістемелік бөлімнің қорын әдістемелік мазмұнды жаңа қызықты материалдармен толықтыру (барлық кезең).

3.5.Бейнелі ақпараттандыру: жарнамалық стендтерді, оқу-әдістемелік бұрыштарды, “Библиоел” баспасөз орталығын, экспозициялар мен кітапхана жұмысының негізгі бағыттары байынша әдістемелік көрмелер ресімдеу. (барлық кезең)

Құжаттық-ақпараттық әдістемелік ресурстарды қалыптастыру және ұйымдастыру принципті өзгерістегі технологиялық және әлеуметтік ортада кітапханашының кәсіби әлеуметтенуінің маңызды факторына айналады.

4. Әлеуметтік технологияларды қолдану

4.1.Паблик рилейшнз (PR) (барлық кезең)

✳ “Кәсіпкер” мамандарға үздіксіз кітапханалық білім беру Орталығының әдістемелік қызметі туралы ақпаратты БАҚ арқылы тарату

✳ Тілектес қоғамдық пікір, облыстық кітапханалар жүйесінің жағымды имиджін қалыптастыру.

4.2.Әлеуметтік серіктестік (барлық кезең)

✳ Үкімет органдарымен, Петропавл қ. оқу мекемелерімен, мәдениет мекемелерімен және басқа да құрылымдармен серіктестік және келісімдік қарым-қатынас орнату.

✳ Аймақтық, республикалық және шетелдік деңгейдегі кітапханалармен кәсіби достастық дамыту, кітапханалардың бірлескен одағына белсенді қатысу.

✳ Қала мен облыстың кітапханалық мекемелеріне білім беру шараларын өткізуге және оқу бағдарламаларын әзірлеуге ғылыми-әдістемелік, консультативтік көмек көрсету.

4.3. Фандрайзинг (барлық кезең)

✳ Бағдарламаны материалды-техникалық қамтамасыз ету үшін бюджеттен тыс қаражатты демеушілер мен сый берушілерді тарту.

✳ С.Мұқанов атындағы ОӘҒК республикалық және халықаралық кітапханалық байқауларға, кәсіби білім берудегі бағдарламалар мен жобаларға қатысуы Білім беру жүйесінің әлеуметтік ашықтығы қоғам алдында С.Мұқанов атындағы ОӘҒК әдістемелік қызметінің жағымды имиджін құруға, кітапхана әлемінде ОӘҒК беделін танытуға және өсіруге мүмкіндік береді.

Солтүстік Қазақстан облысының кітапхана қызметкерлеріне үздіксіз кітапханалық білім берудің графикалық моделі

Бағдарламаны жүзеге асыру құрылымы

Бағдарлама С.Мұқанов атындағы ОӘҒК инновациялық-әдістемелік бөлімінің тікелей жетекшілігімен жасалған облыстық кітапхананың барлық бөлімшелерінің көп жоспарлы, жүйелі мақсатқа бағытталған және үйлескен қызметінен тұрады.

Бағдарламаны жүзеге асыру механизмі облыстың қалалық және аудандық кітапханалары үшін мамандандырылған кәсіби оқу бірлестіктерін ұйымдастыруды жоспарлайды.

Бағдарламаның әрбір деңгейі орындалу мерзімі мен орындаушыларға байланысты және қойылған мақсаттарға жетуге, бағдарламалық міндеттерді шешуге бағытталған жүйелі шараларды әзірлеп, жасайды.

Кәсіби бірлестіктердің қызметі

«Кәсіпкер» кітапханалық білім беру Орталығының шеңберінде қалалық және аудандық деңгейде маңызы тең мамандандырылған кәсіби оқу бірлестіктерінің қызметі шамаланған.

“Жетістікке жету” библиокласы

“Жетістікке жету” библиокласы қызметінің өзектілігі бастаушы және арнайы білімі жоқ кітапханашылардың кәсіби бейімделуінің қажеттігімен, кәсіби шеберлікке және өз ісіне деген қызығушылығын тәрбиелеуімен анықталады.

Мақсаты:

Кітапханашыларды кәсіби қызмет түрлерін орындауға қажетті бастапқы және қосымша білім мен біліктілікке үйрету.

Міндеттері:

- ✳ Халыққа кітапханалық қызмет көрсетуді ұйымдастыруда теориялық білім мен тәжірибелік біліктілікке қолжеткізу.
- ✳ Негізгі кітапханалық технологиялық үрдістерді игеру
- ✳ Кітапханашылардың өздігінен білім алуы мен өзін жетілдіруін ынталандыру.

Білім берудің түрлері мен әдістері:

Лекциялар (лекция-сұхбаттар), практикалық тапсырмалар, іскер ойындар, «Шебер-клас» (шығармашылық зертхана), тестілеу.

Сабақ беру қортындысы бойынша тест-сынақ алынады.

Оқу бағдарламасының және қолданылатын білім беру әдістерінің мазмұны тыңдармандардың алған білімі мен біліктілігін күнделікті жұмыстарына қолдануға бағытталған.

Бағдарламалық шаралар тізімі

№ р/н	Білім беру түрі	Жүзеге асыру мерзімі
Аудандық деңгей		
1	“Кітапханалық мамандық негізі” практикумы	2011
2	“Кітапханашы мамандығы” тәжірибелік сұхбат	2011
3	“Қор есебі. Оқырмандарды және кітап берілімді тіркеу журналы” теория сағаты	2011
4	«Оқырмандармен жеке жұмыс» консультациясы	2011
5	«Оқырмандармен ақпараттық-библиографиялық және анықтамалық жұмыс» таным сағаты	2012
6	«Село кітапханаларының кітап қорларын ұйымдастыру және рәсімдеу» бейнепрактикумы	2012
7	“Кітапханашының кәсіби этикасы” іскер ойын	2012
8	“Оқырмандарға қызмет көрсетудің жаңа түрлері мен әдістері” кітапханалық практикум	2012
9	“Аудан кітапханалары: тарихы, дәстүрі, қызметінің бағыты, ауыл аймағында жұмыс жасау ерекшелігі” сұхбаттасуы	2013
10	«Село кітапханасында кітапханалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру» көшпелі практикум	2013
11	«Кітап көрмесі: жаңа бейне ізденісі» практикумы	2013
12	«Қарызы барлармен жұмыс – жаңа жолдар ізденісі» іскер ойын	2013
Қалалық деңгей		
1	«Кітапханашы мамандығы» тәжірибелік сұхбат	2011
2	«Кітапхананы қолдану ережелері. Оқырмандар мен кітапханашылардың құқықтары мен міндеттері» таным сағаты	2011
3	«Кітапханалық қатынас» теориялық монолог	2011
4	Библиоология «Оқырмандарға қызмет көрсетудің түрлері мен әдістері»	2012
5	«Құжаттың библиографиялық сипаты» теория мен практика	2012

	сағаты	
6	«Каталогтармен жұмыс» жүрдек-бақылау	2012
7	«Кітапханадағы жаппай жұмыс түрлері» Бейнепрактикум	2013
8	«Оқырмандар қалауын зерттеу» кітапханалық практикум	2013
9	«Кітапханалар тобы және типологиясы» таным сабағы	2013

Тыңдаушылардың кітапхана функциялары мен міндеттерін айқын түсінуі, кітапханалардың түрлі бағыттағы жұмысымен танысуы білім беру қортындысына айналуы керек.

«Дарын» шығармашылық мектебі

Қызметінің өзектілігі: жаңа батыл ойларды алға тартып, оларды жарыққа шығара алатын белсенді шығармашылық тұлғаны қалыптастыруға арналған. Шығармашылық шеберлік мектебі екі бағытта жұмыс жасайтын болады:

- **Біріншісі** – жаңа идеяларды, концепцияларды, технологияларды, әлеуметтік мәдени эксперименттерді игеру полигоны ретінде
- **Екіншісі** – шығармашылық мәдениеттің және аудандар кітапханалары мен С.Мұқанов атындағы ОӘФК кадрлық құрамының кәсіби күзіретінің даму алаңы ретінде

Мақсаты:

Кітапхана қызметкерлерінің шығармашылық әлеуетін кітапхана ісін қайта құрудың маңызды бөлшегі ретінде дамыту. Олардың кәсіби, жалпы білім алу және мәдени деңгейін дәстүрлі және жаңа кітапханалық – ақпараттық технологиялардың негізінде жоғарылату.

Міндеттері:

- ✳ Жаңашыл – кітапханалар базасының негізінде кітапханалық инновациялық тәжірибені трансляциялау үшін өндірістік-тәжірбиелік оқу шеберханаларын, зертханаларды, шебер-кластарын құру.
- ✳ Кітапхана қызметкерлерінің шығармашылық дамуына қолайлы жағдай жасау
- ✳ Кітапхана қызметкерлерінің креативті ойлау қабілетін тәрбиелеу, кәсіби білімі мен біліктілігінің алмасуы
- ✳ Жаңашыл идеяларды іздеп, енгізуді ынталандыру

Оқытудың түрлері мен әдістері:

Лекциялар, шығармашылық зертхана, экскурсиялар, шолулар, психологиялық тренингтер, кітапханалық нұсқама, әңгімелесулер, іскер ойындар, дөңгелек үстелдер, тест-сынақтар, тренингтер, консультациялар, практикумдар.

Сабақ нәтижесі бойынша тест-сынақтар өткізіледі.

Берген бағдарламаның қортындысы

кітапханалық жұмыс тәжірибесі мол кітапхана қызметкерлерінің білімі мен біліктілігін қазіргі заманғы ақпараттық қызмет көрсету, маркетинг, менеджмент, қолданбалы психология негіздерін меңгеру бойынша талап деңгейіне барынша жақындату болады.

Бағдарламалық шаралар тізімі

№ р/с	Білім беру түрі	Жүзеге асыру мерзімі
	<p>Тыңдаушылардың барлық санатына арналған Семинарлар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Жаңа Қазақстанға жаңа кітапханалармен» • «Ақпараттық қоғамда кітапханалардың даму стратегиялары» • «Қазіргі заманғы аудандық кітапхана: жетістік формуласы» • «Есіл өңірі кітапханалары: жаңа беталыстар мен дәстүрлі құндылықтар» 	2011 ж.
	<p>Тыңдаушылардың барлық санатына арналған Семинарлар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Шығармашылық жаңа кітапханаға апарар жол ретінде: идеядан практикаға» • «Кітапхана құқықтық ақпаратты тарату арнасы ретінде» • «Жастарға арналған кітапхана: қазіргі заманғы, қызықты, қажетті» • «Ақпараттық қоғамда кітапханалардың ақпараттық мүмкіндіктерін кеңейту» 	2012 ж.
	<p>Тыңдаушылардың барлық санатына арналған Семинарлар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Кітапхана – экологиялық мәдениет пен ақпарат орталығы ретінде» • «Село кітапханасының жаңа бейнесі: жету әдістері» • «Кітапханалардың халықаралық қатынасты кеңейтудегі және аймақаралық қарым-қатынас мәселелеріндегі рөлі» • «Жанұя. Кітапхана. Мектеп: Тәжірибе.Мәселелер. Шешімі» 	2013 ж.
Аудандық деңгей		
1	«Дәстүрлі емес жағдайда дәстүрлі жайында» шебер-класс (ақпараттандырудың дәстүрлі және инновациялық түрлерінің үйлесімі)	2011
2	«Көпшілікке қолжетімді кітапханалар базасындағы көпшілікке арналған ОҚА жұмыс тәжірибесі» шебер-класы	2011
3	«Сайттық құрылым: тәжірибе, проблемалар және оларды шешу жолдары» шебер-класы	2011
4	«Құжаттарды цифрлау. Штрих-кодтау» практикумы	2011
5	«Электронды каталог. Карточкалық каталогтарды ретроконверсиялау. РАБИС бағдарламасы» кәсіби кеңес сағаты	2011
6	«Кітапханалық қақтығыстану: дұрыс және бұрыс» өндірістік жағдайларды талдау	2009
7	«Кітапханалық іскер ойындар: әзірлеу және ұйымдастыру деңгейі» өзекті сұхбат	2012
8	«Кітапхана қорының құрылымдық бөлімшелерін тексеру» іскер ойын	2012
9	«Кітапхана қорының қолданылуын және құрамын талдау» практикумы	2012
10	«Кітапханалық-ақпараттық маркетинг: түбірлі мәселелерге жаңа көзқарас» әдістемелік ой қозғау	2010
11	«Библиографиялық құралдар жәрмеңкесі» идеялар	2012

	жәрмеңкесі	
12	«Қордың құрамын және қолданылуын талдау» практикумы	2012
13	«Сондай ұқсас болса да әртүрлі: кітапханаларды бағыттауға қазіргі заманғы көзқарас» әдістемелік мәнзара	2012
14	РАБИС пен жұмыс істеу практикумы	2013
15	Библио-шоу «Сіздің стиліңіз: Қазіргі заманғы кітапхананың имиджі»	2013
16	Жаңа идеялар аукционы «Кітапханалық қызмет көрсету және сервистік инновациялар: жаңа мүмкіндіктер ізденісі»	2013
Қалалық деңгей		
1	«Құжаттарды кітапханалық сипаттаудағы жаңалықтар» шебер-класы	2011
2	«Кітапхана интерьерлерін қазіргі заманғы әдіспен рәсімдеу» топтық консультация	2011
3	«Кітапханашының имиджі оқырмандарға қызмет көрсету көрсеткіші ретінде» өзекті консультация	2011
4	Час практики «Интернеттегі Ресейлік және қазақстандық кітапханалық сайттар» тәжірибе сағаты	2011
5	«Жарнама – был қызықты!» кәсіби оқыту бейнемектебі	2012
6	«Оқырмандарға жаппай қызмет көрсетудің дәстүрлі және жаңа түрлерін қалыпсыз қолдану тәсілі» пікір алысу	2012
7	«Үлгілер мен шешімдердегі кітапханалық қақтығыстану» жағдайды талдау	2013
8	«Кітапханалық құрама» мерекелік КТК	2013

“Көшбасшы” жетекшілер мектебі

Қандай да болмасын кітапхана жұмысының жетістігі көбінесе менеджменттің әсерлі болуына байланысты. Жетекші буынның біліктілігін жоғарылату үшін “Көшбасшы” жетекшілік Мектебінің жұмысы жоспарлануда.

Мақсаты:

Кітапханалар мен ОӘФК бөлім жетекшілерінің әлеуетін көтеріп, олардың басқармашылық құзіретін өсіру және шығармашылық сапасын дамыту.

Міндеттері:

- ✳ Кітапхана ісінің қазіргі заманғы түрлері мен жетекшілік жасау әдістерін зерттеу
- ✳ Жетекшінің көшбасшылық сапасын дамыту
- ✳ Өзіндік бастаманы, шығармашылықты, жаңашылдықты ынталандыру

Білім берудің түрлері мен әдістері:

Практикум, лекция, іскер ойын, дөңгелек үстел, психологиялық нұсқама, өндірістік жағдайларды өңдеу, консультациялар, шолу, шеберлік сағаты, хабарлама-ұсынымдар, тәжірибе алмасу.

Берілген деңгейдің қортындысы жетекшілердің бойында ұжымдық жұмысқа деген біліктіліктің, имиджді мен стильді жетекшіліктің дамуы, кітапхана ұйымын тиімді басқару туралы мәселенің көтерілуі, жетекшілердің өзіндік менеджментке деген жаңа амалдарының проекциясы болады.

Бағдарламалық шаралар тізімі

№ р/с	Білім беру түрі	Жүзеге асыру мерзімі
Аудандық деңгей		
1	«Кітапханадағы басқару жұмысы» дөңгелек үстел	2011
2	«Қазіргі кезеңде кітапхана қызметінің сапасын бағалау өлшемі» жетекші сағаты	2011

3	«Әріптестер тәжірибесін жұмыс тәжірибесінде қолдану» кәсіби әңгімелесу Күні	2011
4	«Кітапханалардың жобалы дамуы» менеджмент курсы	2011
5	«Фондрейзинг дегеніміз не, немесе қалай ақша сұрауымыз керек» топтық консультация	2012
6	Авторлық бағдарламаларды және жобаларды қорғау	2012
7	«Команданы қалай қалыптастыру керек» іскерлік тренинг	
8	«Село кітапханаларын ақпараттық технологиялар негізінде жаңғырту» өндірістік сабағы	2012
9	«Көшбасшының жетістік формуласы» әлеуметтік – психологиялық тренинг	2013
10	«XX ғасыр кітапханасы. Қандай болуы қажет?» дөңгелек үстелі	2013
11	«Кітапхананың басқаруындағы маркетинг» оқу тренингі	2013
12	«Кітапхана тәжірибесіндегі стандарттар мен нормативтер» консультациясы	2013
Қалалық деңгей		
1	«Басқару қызметінің деңгейлері, функциялары және әдістері» кітапханалық менеджменті	2011
2	«Өзіміз оқуға және басқаларды оқытуға» стандартты емес идеялар сағаты	2011
3	«Команданы қалай қалыптастыру керек» іскерлік тренинг	2012
4	«Қазіргі заманғы жетекшінің мәдениеті» дөңгелек үстел	2012
5	«Кітапхананың ақпараттық көркін жоғарылатуда жаңа технологиялар рөлі» өндірістік оқу	2013
6	Авторлық бағдарламалар мен жобаларды қорғау	2013

Бағдарлама шеңберінде оқу материалдарын лекция түрінде беру азайтылып, меңгеруді жеңілдететін және оқуға деген уәж деңгейін жоғарылататын белсенді оқыту әдістері кеңінен қолданылады.

Үздіксіз кітапханалық білім берудің көп деңгейлі жүйесінің қызметі Солтүстік Қазақстан облысы кітапханаларының әсерлі дамуы үшін кітапхана мамандарының біліктілігін сапалы жоғарылатуға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны жүзеге асырудың нәтижелігі және бағалау критерийлері

- “Кәсіпкер” кәсіби біріккен оқу Орталығыны тыңдаушыларының сандық көрсеткіші
- “Өзіңнің жаңа деңгейіңді біл” тыңдармандарды тестілеу нәтижесі бойынша білім сапасын бағалау
- Алынған білімге негізделген және оқырмандар қажеттілігінің толық орындалуын көздейтін өзіндік ерекше бағдарламалар мен жобаларды құруда кітапхана мамандарының қатысуы.
- Аймақтың инфрақұрылымында мемлекеттік кітапханалардың көпшілікке танымалдығының өсу серпіні (оқырмандар ағымы мен серіктестер шеңберінің өсуі, БАҚ-та ескерілу жиілігі, жобаларды қолдау және оларда жергілікті қоғамдастықтың қатысуы).

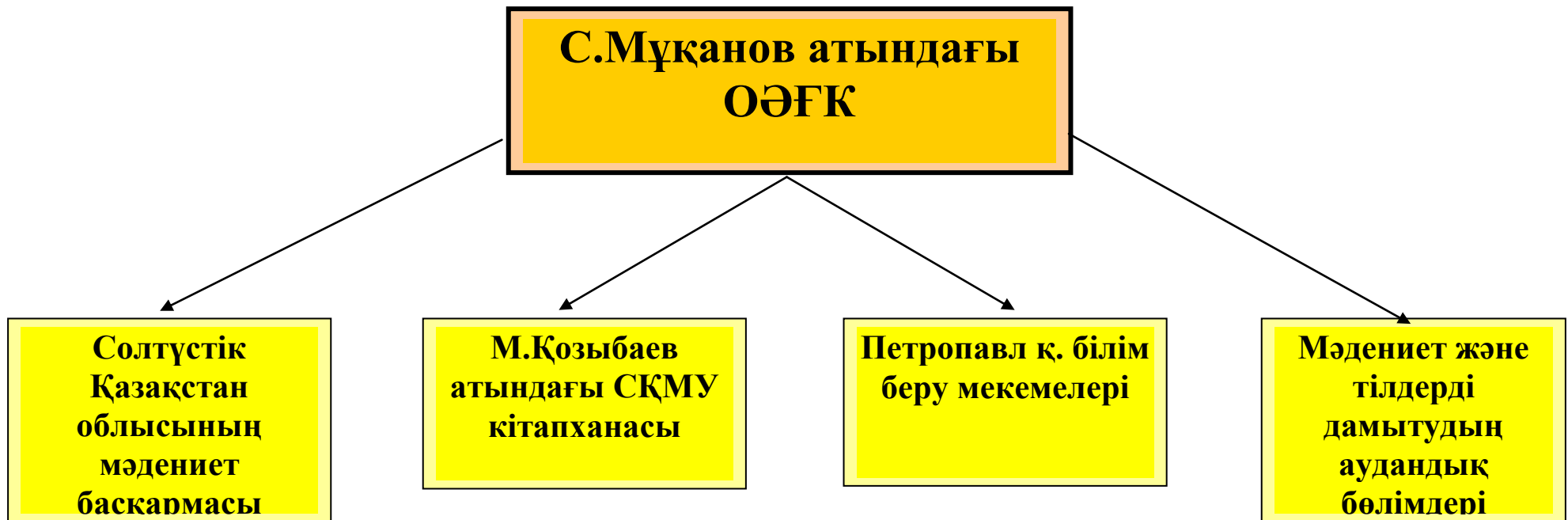
Бағдарламаны жүзеге асырудағы күтілетін нәтиже:

- Солтүстік Қазақстан облысында үздіксіз кітапханалық білім берудің бүтін инфрақұрылымын қалыптастыру.
- Облыстық кітапхана қызметкерлерінің зияткерлік және кәсіби деңгейін жетілдіру
- Компьютерлік технологияларды кітапхана тәжірибесінде оқуға тарту және кітаптың әсерлі жарнамасын жасау мақсатында қолдануды жеделдету.
- Аймақ кітапханаларын жаңғырту, оларды жаңа даму сатысына көтеру
- Кітапханалық инноватиканы қазіргі кітапханалық ортаға жедел тарату
- Кітапханалық мамандық беделінің өсуі
- С.Мұқанов атындағы ОӘҒК әлеуметтік мәдени институт және аймақтық кітапханалардың ұйымдастырушы-әдістемелік орталығы ретіндегі маңызының және қоғамдық мәртебесінің жоғарылауы

Идея мен әзірлеменің авторы:

С.Мұқанов атындағы ОӘҒК
инновациялық-әдістемелік
бөлімінің меңгерушісі Самсонова Л.Н.

С.Мұқанов атындағы ОӘҒК қызығушылық танытқан ұйымдармен үйлестірушілік ынтымақтастығы

Паспорт Программы

Название программы	«Магия успеха или Школа профессионального роста»
Основание для разработки:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Руководство ИФЛА/ ЮНЕСКО по развитию службы публичных библиотек ▪ Модельный стандарт деятельности публичной библиотеки ▪ «О культуре» :Закон Республики Казахстан №207 от 26.12.2006 г. ▪ Послание Президента Республики Казахстан народу Казахстана от 27 января 2012 года «Социально-экономическая модернизация – главный вектор развития Казахстана» ▪ Концепция развития библиотечного дела в Северо-Казахстанской области до 2015 года ▪ Правила о деятельности библиотечных учреждений Республики Казахстан, №118 от 08.05..2002г. ▪ Устав КГУ «Северо-Казахстанская универсальная научная библиотека им. С. Муканова»
Разработчик Программы	Северо-Казахстанская универсальная научная библиотека им. С. Муканова
Цель Программы:	<ul style="list-style-type: none"> - Создание ступеней непрерывного обучения работников библиотек области и города, с учетом образования, стажа работы и занимаемой должности для обеспечения эффективной работы библиотек и их динамичного развития в современных экономических условиях ; - Обучение слушателей программы профессиональным знаниям и навыкам, отвечающим сегодняшним и завтрашним требованиям в работе с использованием традиционных и инновационных технологий ; - Создание каждому библиотекарю благоприятного режима для реализации его творческого потенциала в профессиональной деятельности ; - Воспитание библиотекаря творчески мыслящего, самостоятельного, новатора в профессии. -
Задачи Программы	<p>Стратегические: Приведение знаний, умений и навыков персонала библиотек в соответствии с требованиями, предъявляемыми обществом к современной библиотеке</p> <p>Исследовательские: Оценка эффективности проведенных занятий, определения полезности учебной программы для каждой категории обучающихся сотрудников через анкетирование и специальное тестирование</p> <p>Методические : Разработка учебных планов программы, подбор</p>

	<p>оптимальных методов и форм обучения и их правильное соотношение для каждой категории обучающихся;</p> <p>Формирование фонда методических пособий и рекомендаций по всем направлениям библиотечной деятельности, в помощь повышению квалификации и самообразованию, в т.ч. в электронном виде и на AV-носителях ;</p> <p>Выявление, изучение и продвижение передовых форм и методов библиотечного обслуживания населения.</p> <p>Организационные :</p> <p>Выбор преподавателей программы, решение вопросов технического оснащения учебы и других вспомогательных вопросов ;</p> <p>Комплектование учебных групп по уровням программы и контроль их посещаемости ;</p> <p>Ведение документации и отчетности по вопросам обучения и повышения квалификации</p>
Методы осуществления и участники Программы	Создание при ОУНБ им. С. Муканова базы для обучения библиотечного персонала как районных и сельских библиотек области, так и коллектива ОУНБ.
Срок реализации Программы	2011 -2013 годы
Финансирование Программы	Финансирование Программы осуществляется на средства, выделяемые в рамках Программы модернизации библиотек Северо-Казахстанской области на 2011-2013 годы
Ожидаемые результаты	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Создание целостной инфраструктуры непрерывного библиотечного образования в области ▪ Оперативная трансляция библиотечной инноватики в казахстанскую библиотечную среду ▪ Повышение профессионального уровня библиотечных работников ▪ Рост престижа библиотечной профессии ▪ Модернизация библиотек области, подъем их на новую ступень развития ▪ Повышение общественного статуса и значимости ОУНБ им. С. Муканова как социокультурного института и организационно- методического центра

Обоснование программы

Серьезные изменения в общественно- политической, экономической и социальной жизни страны, ставят перед библиотеками новые цели и задачи. Развитие современной библиотеки складывается из многих составляющих - уровня финансирования, технической оснащенности, творческого и профессионального потенциала коллектива.

Большинством специалистов признается тот факт, что перемены происходящие в нашем обществе, обнаружили у библиотекарей – практиков отсутствие знаний, умений и навыков адаптироваться к работе в новых условиях. В этой связи в среде профессионалов осознается необходимость поиска новых форм и мероприятий по повышению квалификации библиотечных работников.

В условиях существующего выбора между обращением в реальную библиотеку и обращением к виртуальным ресурсам сетей, библиотека должна измениться, пересмотрев некоторые, казавшиеся незыблемыми ранее, принципы своего существования.

Технологические реалии новой информационной среды приведут к существенному изменению содержания библиотечной работы. Смена технологической парадигмы повлечет кардинальную модификацию большинства внутри библиотечных процессов, перераспределение кадровых ресурсов, изменение содержания библиотечной профессии и т.д.

Уже сегодня ставится вопрос о необходимости модернизации процесса повышения профессиональной квалификации работников.

Присутствие на областном уровне полноценной, регулярной системы повышения квалификации для всех категорий работников, положительно сказывается в целом на организацию библиотечного обслуживания населения Северо-Казахстанской области.

Анализ кадровой ситуации в библиотеках области показывает, что высшее библиотечное образование имеют 9,5 %, свыше 20% составляют специалисты со средним специальным образованием.

Среди них 22,5 % составляют работники со стажем свыше 25 лет. Каждый четвертый работающий в библиотеке имеет другое образование - педагогическое, техническое. Эти сотрудники обладают опытом работы, но не владеют профессиональными знаниями и специальными навыками. Следует отметить, что свыше 13 % библиотечных работников, имеющих высшее образование, являются педагогами гуманитарных дисциплин.

Молодые специалисты, пришедшие в библиотеку после окончания учебных заведений, часто не владеют практическими навыками, испытывают затруднения в общении, информационном обслуживании пользователей, в определении путей развития своей деятельности.

Подготовка кадров требует серьезных финансовых затрат, времени, но все это окупается определенным уровнем и качественным развитием библиотек.

Важным фактором эффективной работы библиотеки является профессионализм ее работников, качественно подобранный состав. В Северо-Казахстанской ОУНБ им. С. Муканова работают 70 человек, из них библиотечных работников – 52 человека. Уровень образования библиотечных работников достаточно высок:

- ❖ С высшим образованием – 35 человек (67 %);
- ❖ В т.ч. с высшим библиотечным – 12 чел. (31 % от числа работников с высшим образованием);
- ❖ Со средним специальным – 17 человек (33 %);
- ❖ В том числе со средним специальным библиотечным – 9 человек (53 % от числа работников со средним специальным образованием)

Среди работников с высшим образованием большинство составляют специалисты с высшим педагогическим образованием. В сравнении с 2006 годом число работников с высшим образованием увеличилось на 5%. Три работника в 2007 году окончили высшие учебные заведения, один из них – получил второе высшее образование. Заочно обучаются 4 человека – один в среднем специальном учебном заведении, три – в высшем.

Цель Программы:

- Создание ступеней непрерывного обучения работников библиотек области и города, с учетом образования, стажа работы и занимаемой должности для обеспечения эффективной работы библиотек и их динамичного развития в современных экономических условиях ;
- Обучение слушателей программы профессиональным знаниям и навыкам, отвечающим сегодняшним и завтрашним требованиям в работе с использованием традиционных и инновационных технологий ;
- Создание каждому библиотекарю благоприятного режима для реализации его творческого потенциала в профессиональной деятельности ;
- Воспитание библиотекаря творчески мыслящего, самостоятельного, новатора в профессии.

Задачи Программы:

Стратегические:

Приведение знаний, умений и навыков персонала библиотек в соответствии с требованиями, предъявляемыми обществом к современной библиотеке

Исследовательские:

Оценка эффективности проведенных занятий, определения полезности учебной программы для каждой категории обучающихся сотрудников через анкетирование и специальное тестирование

Методические :

Разработка учебных планов программы, подбор оптимальных методов и форм обучения и их правильное соотношение для каждой категории обучающихся;

Формирование фонда методических пособий и рекомендаций по всем направлениям библиотечной деятельности, в помощь повышению квалификации и самообразованию, в т.ч. в электронном виде и на AV- носителях ;

Выявление, изучение и продвижение передовых форм и методов библиотечного обслуживания населения.

Организационные :

Выбор преподавателей программы, решение вопросов технического оснащения учебы и других вспомогательных вопросов ;

Комплектование учебных групп по уровням программы и контроль их посещаемости ;

Ведение документации и отчетности по вопросам обучения и повышения квалификации

Факторы, влияющие на успех Программы:

- Дифференциация и индивидуализация обучения;
- Координированность, цикличность, системность в обучении;
- Последовательность, систематичность и вариативность форм и методов обучения;
- Единство требований, преемственность в обучении;
- Связь обучения с практикой работы библиотек;
- Когнитивная готовность библиотекарей к обучению;
- Сознательность, активность, творческая инициатива библиотекарей в процессе обучения;

- Постоянное корректирование учебного процесса при выполнении Программы

МОДЕЛЬ **непрерывного библиотечного образования** **работников библиотек Северо-Казахстанской области**

Для успешной реализации Программы при инновационно- методическом отделе ОУНБ им. С. Муканова планируется создание Центра библиотечного образования «Профессионал». Работа Центра будет базироваться на 4 основных направлениях:

- Научно- исследовательская деятельность
- Автоматизация методической службы
- Формирование профессионально- развивающей среды
- Использование социальных технологий

1. Научно- исследовательская деятельность

- 1.1. Глубокое изучение и использование профессионально значимых достижений по непрерывному образованию библиотекарей, накопленных мировым сообществом
- 1.2. Осуществление мониторинга кадрового состава библиотек области
- 1.3. Изучение потребности специалистов в профессиональном обучении посредством экспресс - опросов, анкетирования, социологических исследований.
- 1.4. Создание методических проектов, программ, моделей, и т.д. с целью внедрения инновационной компоненты в методику обучающего процесса.

Научно- исследовательская деятельность поможет сформировать новую политику непрерывного библиотечного образования в области и разработать стратегию повышения квалификации специалистов на перспективу.

2. Автоматизация методической службы

- 2.1. Совершенствование делового электронного досье на библиотеки области : многосторонняя характеристика библиотек, сведения о кадровом составе библиотечных работников, их квалификация и повышение профессионального роста (2011-2013 гг.)
- 2.2. Создание и использование автоматизированного банка новых идей, программ и проектов: региональный, республиканский и международный инновационный опыт (2011 г.).
- 2.6. Создание CD-ROM «Новации в библиотечном деле» (2012 г.)
- 2.7. Разработка и создание новой Web- страницы на сайте ОУНБ им. С. Муканова, отражающей процесс непрерывного образования библиотечных работников (2012 г.).
- 2.8. Дистанционное обучение библиотечных специалистов (2013 г.)

Внедрение и развитие компьютерных технологий в методическую службу обеспечит доступ библиотечных специалистов к электронным базам данных библиотечного консорциума, к российским и мировым информационно-методическим ресурсам, что сделает реальным оперативное оказание консультативной и практической помощи библиотекарям, улучшит качество образовательного процесса.

3. Формирование профессионально- развивающей среды

- 4.2. Обеспечение методической службы ОУНБ им. С. Муканова лучшими периодическими и продолжающимися изданиями профильной литературы в традиционном и электронном формате (2011-2013 гг.)
- 4.3. Приобретение современных программ дополнительного библиотечного образования (весь период)

- 4.4.Создание и издание библиотечной продукции обучающего характера: пособий в помощь работе библиотек, информационно- аналитических материалов, сборников сценарных материалов (весь период)
- 4.5.Пополнение фонда инновационно- методического отдела новыми интересными материалами методического содержания посредством обмена с отечественными и зарубежными коллегами (весь период)
- 4.6.Визуальное информирование: оформление рекламных стендов, учебно - методических уголков, пресс-центра «Библиострана», экспозиций и методических выставок по ключевым направлениям библиотечной работы (весь период)

Формирование и организация документально- информационных методических ресурсов станет важным фактором профессиональной социализации личности библиотекаря в принципиально изменившейся технологической и социальной среде.

5. Использование социальных технологий

5.1.Паблик рилейшнз (PR) (весь период)

- ✳ Распространение информации о методической деятельности Центра библиотечного образования «Профессионал» по- непрерывному образованию специалистов через СМИ
- ✳ Формирование доброжелательного общественного мнения, положительного имиджа сети библиотек области

4.2.Социальное партнерство (весь период)

- ✳ Установление партнерских и договорных отношений с органами власти, учебными заведениями г. Петропавловска, учреждениями культуры и другими структурами
- ✳ Развитие профессионального содружества с библиотеками регионального, республиканского и зарубежного уровня, активное участие в корпоративном объединении библиотек
- ✳ Оказание научно- методической, консультативной помощи в организации образовательных мероприятий и разработке учебных программ, библиотечным учреждениям города и области.

4.3. Фандрайзинг (весь период)

- ✳ Привлечение внебюджетных средств спонсоров и дарителей для материально- технического обеспечения программы
- ✳ Участие ОУНБ им. С. Муканова в республиканских и международных библиотечных конкурсах, программах и проектах в области профессионального образования

Адресная направленность данной программы предусматривает 2 уровня обучения: районный уровень и городской уровень.

Базисный блок создаст благоприятную среду для функционирования специализированных профессиональных учебных объединений на каждом уровне: Библиокласса «Постижение мастерства», Школы творчества «Талант», Школы руководителя «Лидер».

Социальная открытость образовательной системы будет способствовать созданию положительного имиджа методической службы ОУНБ им. С. Муканова в глазах общественности, росту и признания авторитета ОУНБ в библиотечном мире.

Графическая модель
непрерывного библиотечного образования
работников библиотек Северо-Казахстанской области

Механизм реализации Программы

Программа представляет собой многоплановую, систематическую, целенаправленную и скоординированную деятельность всех подразделений Областной библиотеки под непосредственным руководством Инновационно-методического отдела ОУНБ им. С. Муканова.

Механизм реализации Программы предполагает организацию работы специализированных профессиональных учебных объединений для кадрового состава городских и районных библиотек области.

Каждый уровень Программы предусматривает разработку и организацию системных мероприятий, взаимосвязанных по срокам, исполнителям и направленных на достижение поставленных целей и решение программных задач.

Функционирование профессиональных объединений

В рамках Центра библиотечного образования «Профессионал» предполагается функционирование специализированных профессиональных учебных объединений, равнозначных представленных как на городском, так и на районных уровнях:

Библиокласс «Постижение мастерства»

Актуальность функционирования Библиокласса «Постижение мастерства» определяется острой необходимостью профессиональной адаптации начинающих и не имеющих специального образования библиотекарей, обучения их тонкостям профессии и воспитания любви к своему делу.

Цель:

Получение библиотекарями первоначальных и дополнительных знаний, умений, навыков, необходимых для выполнения различных видов профессиональной деятельности

Задачи:

- ✳ Приобретение теоретических знаний и практических навыков в организации библиотечного обслуживания населения
- ✳ Освоение основных библиотечных технологических процессов
- ✳ Стимулирование самообразования и самореализации библиотекарей

Формы и методы обучения:

Лекции (лекции-диалоги), практические задания, деловые игры, «Мастер-класс» (творческая лаборатория), тестирование.

По результатам занятий проводится тест-зачет.

Содержание учебной программы и используемые методы обучения максимально направлены на практическое использование слушателями полученных знаний и навыков в своей дальнейшей работе.

Перечень программных мероприятий

№ п/п	Форма обучения	Сроки реализации
Районный уровень		
1	Практикум «Основы библиотечной профессии»	2011
2	Практический диалог «Профессия библиотекарь»	2011
3	Час теории «Учет фонда. Журнал регистрации читателей и книговыдачи»	2011
4	Консультация «Индивидуальная работа с читателями»	2011
5	Час познания «Информационно-библиографическая и справочная работа с читателями»	2012
6	Видеопрактикум «Организация и оформление книжного фонда сельской библиотеки»	2012
7	Деловая игра «Профессиональная этика библиотекаря»	2012
8	Библиотечный практикум «Новые формы и методы в обслуживании пользователей»	2012
9	Собеседование «Библиотеки района: история, традиции, направления деятельности, особенности работы в сельской местности»	2013
10	Выездной практикум «Организация библиотечного обслуживания в сельской библиотеке»	2013
11	Практикум «Книжная выставка: поиски нового образа»	2013
12	Деловая игра «Работа с задолжниками- поиски новых	2013

	путей»	
Городской уровень		
1	Практический диалог «Профессия библиотекарь»	2011
2	Час познания «Правила пользования библиотекой. Права и обязанности читателей и библиотекарей»	2011
3	Теоретический монолог «Библиотечное общение»	2011
4	Библиология «Формы и методы обслуживания пользователей»	2012
5	Час теории и практики «Библиографическое описание документа»	2012
6	Экспресс-контрольная «Работа с каталогами»	2012
7	Видеопрактикум «Массовые формы работы в библиотеке»	2013
8	Библиотечный практикум «Изучение читательских интересов»	2013
9	Урок познания «Классификация и типология библиотек»	2013

Итогом обучения должно стать лучшее понимание слушателями функций и задач библиотеки, ознакомление с различными направлениями работы библиотек.

Школа творчества «Талант»

Актуальность функционирования: Для формирования активной творческой личности, способной выдвигать новые смелые идеи и реализовывать их. Школа творческого мастерства будет работать в двух направлениях:

- **Первое**- как полигон освоения новых идей, концепций, технологий, социокультурных экспериментов
- **Второе** – как площадка развития творческой культуры и профессиональной компетенции кадрового состава библиотек районов и ОУНБ им. С. Муканова

Цель :

Развитие творческого потенциала библиотечных работников как важнейший компонент реорганизации библиотечного дела. Повышение их профессионального, общеобразовательного и культурного уровня на основе традиционных и новых библиотечно-информационных технологий.

Задачи:

- ✦ Создание на базе библиотек-новаторов производственно-экспериментальных учебных мастерских, лабораторий, мастер-классов для трансляции библиотечного инновационного опыта
- ✦ Создание благоприятных условий для творческой самореализации сотрудников библиотек
- ✦ Воспитание креативного мышления библиотечных работников, взаимообмен профессиональными знаниями, умениями и навыками
- ✦ Стимулирование поиска и внедрение новаторских идей

Формы и методы обучения:

Лекции, творческая лаборатория, экскурсии, обзоры, психологический тренинг, библиотечный инструктаж, беседы, деловые игры, круглый стол, тест-зачет, тренинг, консультации, практикумы.

По результатам занятий проводится тест-зачет.

Итогом данного уровня программы станет максимальное приближение знаний и умений библиотечных специалистов, имеющих большой практический опыт работы в библиотеке, к современному уровню требований по предоставлению информационных услуг, владению основами маркетинга, менеджмента, прикладной психологии

Перечень программных мероприятий

№ п/п	Форма обучения	Сроки реализации	
Семинары для всех категорий слушателей : <ul style="list-style-type: none"> • «К новому Казахстану с новыми библиотеками» • «Стратегии развития библиотек в информационном обществе» • «Современная районная библиотека: формула успеха» • «Библиотеки Приишимья: новые тенденции и традиционные ценности» 			2011 г.
Семинары для всех категорий слушателей: <ul style="list-style-type: none"> • «Творчество как путь к новой библиотеке: от идеи к практике» • «Библиотека как канал распространения правовой информации» • «Библиотека для молодых: современная, интересная, необходимая» • «Расширение информационных возможностей библиотек в информационном обществе» 			2012 г.
Семинары для всех категорий слушателей: <ul style="list-style-type: none"> • «Библиотека-центр экологической культуры и информации» • «Новый облик сельской библиотеки: способы обретения» • «Роль библиотек в расширении межнационального общения и проблемы межрегионального взаимодействия» • «Семья. Библиотека. Школа: Опыт. Проблемы. Решения» 			2013 г.
Районный уровень			
1	Мастер-класс «Нетрадиционно о традиционном» (сочетание традиционных и инновационных форм информирования)	2011	
2	Мастер-класс «Практика работы публичных ЦПИ на базе общедоступных библиотек»	2011	
3	Мастер-класс «Сайтостроение: опыт, проблемы и пути решения»	2011	
4	Практикум «Оцифровка документов. Штрих-кодирование»	2011	
5	Час профессиональных советов «Электронный каталог. Ретроконверсия карточный каталогов. Программа РАБИС»	2011	
6	Анализ производственных ситуаций «Библиотечная конфликтология: за и против»	2011	
7	Актуальный диалог «Библиотечные деловые игры: уровень разработки и организации»	2012	
8	Деловая игра «Проверка библиотечного фонда структурного подразделения»	2012	
9	Практикум «Анализ состава и использования библиотечного фонда»	2012	
10	Методические размышления «Библиотечно-	2012	

	информационный маркетинг: новый взгляд на старые проблемы»	
11	Ярмарка идей « Ярмарка библиографических пособий»	2012
12	Практикум «Анализ состава и использования фонда»	2012
13	Методическая панорама «Такие похожие и такие разные: современный взгляд на профилирование библиотек»	2013
14	Практикум работы с РАБИС	2013
15	Библио-шоу «Ваш стиль: Имидж современной библиотеки»	2013
16	Аукцион новых идей «Библиотечные услуги и сервисные инновации: поиск новых возможностей»	2013
Городской уровень		
1	Мастер-класс «Новое в библиографическом описании документа»	2011
2	Групповая консультация «Современное оформление библиотечных интерьеров»	2011
3	Актуальная консультация «Имидж библиотекаря как показатель качества обслуживания читателей»	2011
4	Час практики «Российские и казахстанские библиотечные сайты в Интернете»	2011
5	Видеошкола профессионального обучения «Реклама-это интересно!»	2012
6	Обмен мнениями «Нестандартные подходы к использованию традиционных и новых форм массовой работы с читателями»	2012
7	Анализ ситуаций «Библиотечная конфликтология в примерах и решениях»	2013
8	Праздничный КВН «Библиотечное ассорти»	2013

Школа руководителя «Лидер»

Успех работы любой библиотеки во многом зависит от эффективного менеджмента. Для повышения квалификации управленческого звена планируется работа Школы руководителя «Лидер».

Цель:

Раскрытие потенциала руководителей библиотек и отделов ОУНБ, рост их управленческой компетентности и развитие деловых качеств.

Задачи:

- ✳ Изучение современных форм и методов руководства библиотечным делом
- ✳ Развитие лидерских качеств руководителя
- ✳ Стимулирование инициативы, творчества, новаторства

Формы и методы обучения :

Практикум, лекция, деловая игра, круглый стол, психологический инструктаж, моделирование производственных ситуаций, консультации, обзор, мастер – час, сообщение- рекомендации, обмен опытом.

Итогом данного уровня станет развитие у руководителей навыков командной работы, имиджа и стиля руководства, поднятие вопросов по эффективному управлению библиотечной организацией, проекция новых подходов к самоменеджменту руководителей.

Перечень программных мероприятий

№ п/п	Форма обучения	Сроки реализации
Районный уровень		
1	Круглый стол «Управленческий труд в библиотеке»	2011

2	Час руководителя «Критерии оценки качества деятельности библиотеки на современном этапе»	2011
3	День профессионального общения «Опыт коллег- в практику работы»	2011
4	Курс менеджмента «Проектное развитие библиотек»	2011
5	Групповая консультация «Что такое фондрейзинг, или как просить деньги»	2012
6	Защита авторских программ и проектов	2012
7	Деловой тренинг «Как сформировать команду»	
8	Производственная учеба «Модернизация сельских библиотек на основе информационных технологий»	2012
9	Социально-психологический тренинг «Формула успеха лидера»	2013
10	Круглый стол «Библиотека XX века. Какой ей быть?»	2013
11	Тренинг-учеба «Маркетинг в управлении библиотекой»	2013
12	Консультация «Стандарты и нормативы в библиотечной практике»	2013
Городской уровень		
1	Библиотечный менеджмент «Уровни, функции и методы управленческой деятельности»	2011
2	Час нестандартных идей «Самим учиться и учить других»	2011
3	Деловой тренинг «Как сформировать команду»	2012
4	Круглый стол «Культура современного руководителя»	2012
5	Производственная учеба «Роль новых технологий в повышении информационной привлекательности библиотеки»	2013
6	Защита авторских программ и проектов	2013

В рамках Программы минимализировано использование лекционных форм подачи учебного материала и максимально широко используются методы активного обучения, облегчающие усвоение и повышающие уровень мотивации к обучению

Функционирование многоуровневой системы непрерывного библиотечного образования позволит качественно повышать квалификацию библиотечных специалистов для динамичного развития библиотек Северо-Казахстанской области.

Критерии оценки и эффективности реализации Программы

- Количественный показатель слушателей профессиональных учебных объединений Центра «Профессионал»
- Оценка качества знаний по результатам тестирования слушателей «Узнай свой новый уровень»
- Участие библиотечных специалистов в создании собственных оригинальных программ и проектов, основанных на полученных знаниях и ориентированных на полноценное удовлетворение потребностей пользователей
- Динамика роста популярности государственных библиотек в инфраструктуре региона (увеличение потока читателей и круга партнеров, частота упоминания в СМИ, поддержка проектов и участие в них местного сообщества).

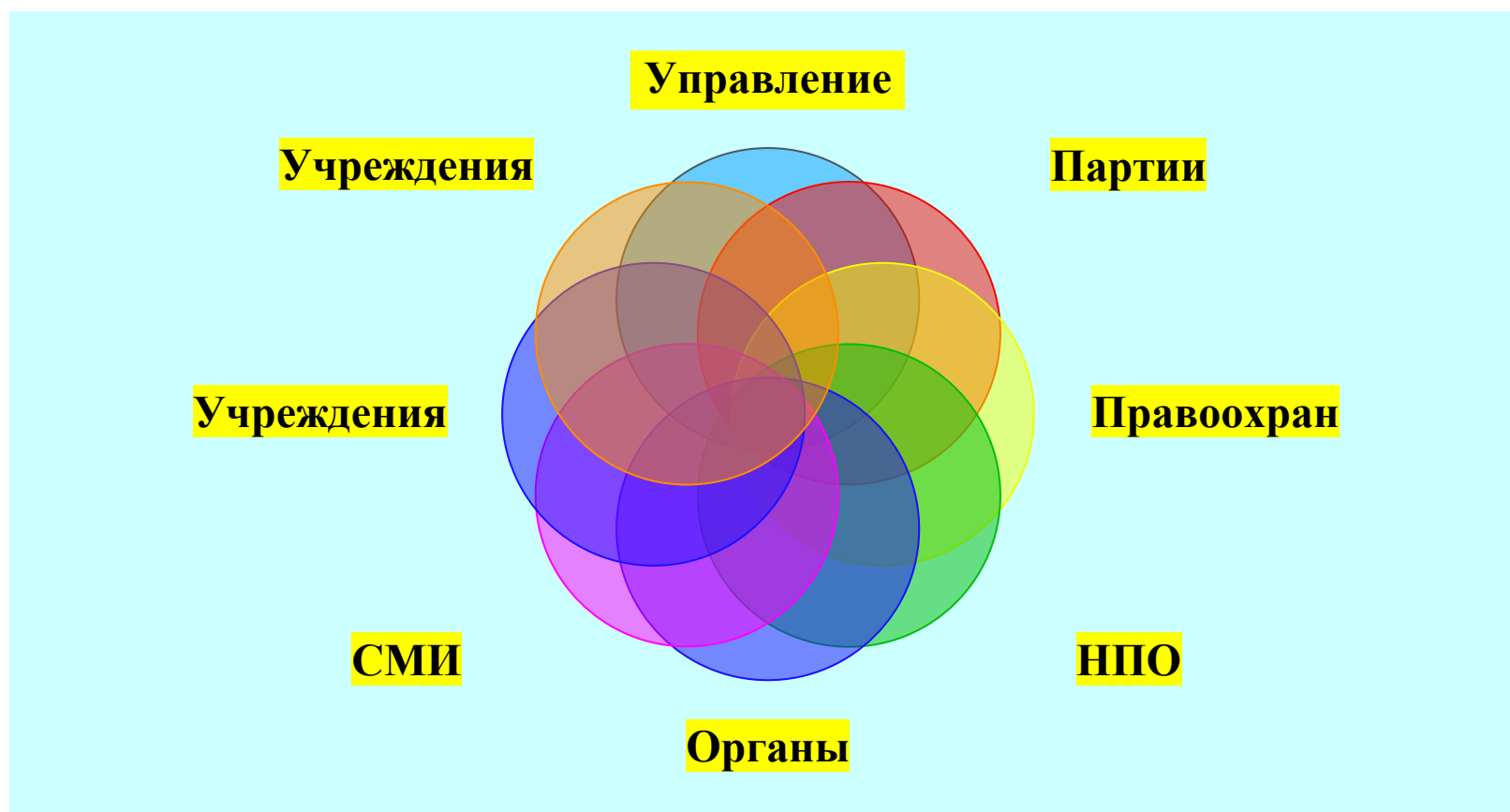
Прогнозируемый результат от реализации Программы :

- Создание целостной инфраструктуры непрерывного библиотечного образования в Северо-Казахстанской области
- Совершенствование интеллектуального и профессионального уровня библиотечных работников области
- Активизация использования компьютерных технологий в библиотечной практике с целью привлечения к чтению и создания эффективной рекламы книги
- Модернизация библиотек региона, подъем их на новую ступень развития
- Оперативная трансляция библиотечной инноватики в существующую библиотечную среду
- Рост престижа библиотечной профессии
- Повышение общественного статуса и значимости ОУНБ им. С. Муканова как социокультурного института и организационно-методического центра для библиотек региона

Автор идеи и разработки :

Самсонова Л.Н.
Зав. инновационно-методическим отделом
ОУНБ им. С. Муканова

Сотрудничество ОУНБ им. С. Муканова с заинтересованными организациями

Координационное взаимодействие ОУНБ им. С. Муканова с обучающимися организациями

